

11. Deputate Algemene Sinode

11.1 RAPPORT: STUDIEDEPUTATE KO, ART 31 – APPÈLPROSEDURE (Artt 202, 219, 231)

- A. Die Sinode gaan in camera.
- B. Ds CA Jansen lewer die Rapport.
- C. Punt 8 (beslissing oor 'n Appèl) word verwys na 'n ad hoc kommissie om die vergadering te adviseer oor verdere prosedure vir behandeling. Verder aandag gee aan die bottelnek wat die huidige prosedure veroorsaak tussen die laaste Streeksinode voor 'n Algemene Sinode. Kommissie: drr RM van der Merwe (s), GJ Meijer, JH Howell, ds PA Coetzee met adviseur prof J Smit.
- D. Ds PA Coetzee rapporteer namens die ad hoc kommissie.
- E. **Besluit:** Aanbeveling van ad hoc kommissie: Volg voorgestelde prosedure, punt 8, soos vervat in Rapport by punt 3 met vervanging van 8.4 met "8.4 Die betrokke vergadering moet hom oor die werkswyse van die Deputate uitspreek" en in 8.5 die vervanging van die woorde "die bevindings of aanbevole uitspraak" met "werkswyse".
- F. **Besluit:** Hanteer saak rakende "bottelnek" met behandeling van Rapport.

G. RAPPORT

1. Opdrag

Acta 2012:29, 5.2 "... opdrag aan Studiedeputate om met inagneming van goedgekeurde appèlprosedures, asook studies oor appèlprosedures, wat deur kerke met wie die GKSA ekumeniese eenheid het, onderneem is, 'n verfynde omskrewe appèlprosedure saam te stel vir aanbeveling by die volgende Sinode ..."

Besluit: Kennis geneem.

2. Sake waarvan die Sinode kennis neem

- 2.1 'n Aparte numering word in die voorgestelde prosedure gevolg sodat dit makliker as verwysing gebruik kan word deur Appèldeputate van die verskillende meerdere vergaderings. Vanaf 2.2.1 tot 2.2.7 verwys die kursiefgedrukte nommerverwysing na die voorgestelde appèlprosedure.
- 2.2 Die volgende Sinodebesluite is vir die voorgestelde prosedure (pt 3) in berekening gebring:
 - 2.2.1 Sinode 1936 vind sekere tekortkominge in die Kommissie se Rapport, maar twee belangrike sake kom wel tot goedgekeurde besluit, naamlik drie beginsels waarop KO, art 31 wys en dat 'n appellant binne 6 weke nadat hy skriftelik kennis van 'n beslissing gekry het, kennis moet gee van voorneme om te appelleer (Acta 1936:167–169; *Appèlprosedure, punte 1.6, 4.1-4.4*).
 - 2.2.2 Sinode 1939 aanvaar drie beginsels vir Appèl (kyk 1.3) en gee reëlins ivm prosedure (Acta 1939:144 & 145). Hierdie beginsels vir Appèl is:
 - 2.1.3.1 by die krenking van reg (*Appèlprosedure, punt 2.2*).
 - 2.1.3.2 die meerderheid beslis (*Appèlprosedure, punt 8.3*).
 - 2.1.3.3 kerklike besluite is geldig tensy hulle in stryd is met Gods Woord of die artikels van die Kerkorde (vgl KO, art 31). (*Appèlprosedure, punt 1.2 en 2.2*).
 - 2.2.3 Sinode 1973 gee gevolg aan 'n Beskrywingspunt waarin die reg tot repliek deur Appellant en Verweerder by die prosedure gevoeg word (Acta 1973:191), (*Appèlprosedure, punt 7.5.1–7.5.7 & 7.5.14*).

- 2.2.4 Algemene Sinode 1984 bepaal dat beroep van 'n Nasionale Sinode op 'n Algemene Sinode slegs moontlik is wanneer 'n beroep gedoen word op die Skrif, Belydenis en Kerkorde of 'n uitspraak van die Algemene Sinode (Acta Alg Sinode 1984:31-32, art 22), (*Appèlprosedure, punt 2.2*).
- 2.2.5 Sinode 1985 gee gevolg aan 'n Beskrywingpunt waarin 'n prosedurereëling met betrekking tot die tyd van indiening van 'n Appèl bygevoeg is (Acta 1985:524–525), (*Appèlprosedure, punt 5.6 en 6.1*).
- 2.2.6 Sinode 1991 gee op 'n bepaalde wyse gevolg aan 'n Beskrywingspunt sodat 'n Kommissie/Deputate vooraf oor die ontvanklikheid van Appèlle en Beswaarskrifte oordeel en die Sinode daarvoor adviseer (Acta 1991:539–540), (*Appèlprosedure, punt 7.2*).
- 2.2.7 Sinode 1997 gee gevolg aan 'n Beskrywingspunt waarin die verantwoordelikheid van die Appellant tov getuies/getuienis gereël word (Acta 1997:545–546), (*Appèlprosedure, punt 7.5.2–7.5.7*).
- 2.3 Die studies van die Gereformeerde Kerken (V) wat in 2005 gedoen is, is ook verreken. Daar kon nie ander studies van ander kerke met wie GKSA in ekumeniese eenheid is, verkry of gevind word nie.
- 2.4 Navrae sedert 2012 toon dat die meeste Klassisse en Streeksinodes nie die inhoud en uitwerking van die goedgekeurde Beskrywingspunt (Acta 2012:27, 11.3) verstaan nie.
- 2.5 Sinode 2012 (Acta 2012:521, 3.16.3) het nie op die regte wyse uitvoer gegee aan die goedgekeurde Beskrywingspunt in die aanwys van Appèldeputate nie.

Besluit: Punte 2.1 tot 2.5 kennis geneem.

3. Sake waaroor die Sinode besluit

Aanbevelings

3.1 *Appèlprosedure*

APPÈLPROSEDURE INGEVOLGE KERKORDE, ARTIKEL 31

1. Basiese riglyne vir Appèlle

- 1.1 'n Appèl handel slegs oor die besluit waarteen geappelleer word en nie oor omringende oorwegings of aangeleenthede nie.
- 1.2 Die doel van 'n Appèl is uitsluitlik om moontlike onreg wat deur die betrokke besluit veroorsaak is of kan word, ooreenkomstig die Woord van God of die Kerkorde uit die weg te ruim.
- 1.3 Alles moet in werking gestel word om vooroordeel uit die appèlproses te weer.
- 1.4 Geen persoon mag regter in eie saak wees nie.
- 1.5 Alle kante van die saak moet gestel kan word en moet aangehoor word.
- 1.6 Hoewel alle tegniese, formele en prosedurele vereistes vir Appèlle nagekom moet word, word bevindings oor Appèlle op substantiewe en nie op bloot formele gronde nie, beslis.

2. Aard van 'n Appèl

- 2.1 'n Appèl kan ingevolge Kerkorde, artikel 31 teen 'n spesifieke besluit of handeling van 'n Kerkraad, 'n Klassis of 'n Streeksinode aangeteken word. Die Appèl moet van 'n mindere na 'n meerdere vergadering wees.
- 2.2 'n Appèl kan slegs aangeteken word wanneer 'n besluit strydig is met –
 - 2.2.1 die Woord van God, en/of
 - 2.2.2 'n bepaling van die Kerkorde, en die appellant deur die besluit of handeling verontreg is.
- 2.3 Die beweerde verontregting moet betrekking hê op 'n kerklike aangeleentheid soos verwoord in Kerkorde, artikel 30 waarby die appellant 'n regstreekse belang het.
- 2.4 Die Appèl moet dien tot eer van God, tot stigting van die kerk van Jesus Christus en die herstel van reg.

3. Deputate vir Appèl

- 3.1 Elke meerdere vergadering wys ooreenkomstig Kerkorde, artikel 49 uit die geledere van die mindere vergaderings waaruit die betrokke meerdere vergadering saamgestel is ten minste ses en hoogstens agt Deputate vir Appèl asook 'n voldoende aantal sekundi aan.
- 3.2 Die Deputate word aangewys uit lidmate wat beskik oor die toepaslike kundigheid waaronder, maar nie beperk is nie, tot kundigheid oor die kerklike reg.
- 3.3 Die Deputate kan persone met toepaslike kundigheid uit die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika koöpteer vir sover dit die beoordeling van die betrokke Appèl kan bevorder.
- 3.4 Elke meerdere vergadering begroot vir die uitgawes van Appèldeputate.

4. Kennisgewing van Appèl

- 4.1 Aan beweerde regskenking moet so spoedig moontlik aandag gegee word. Die appellant gee binne ses weke nadat hy redelikerwys kennis geneem het van 'n besluit van 'n kerklike vergadering waarteen hy wil appelleer, skriftelik kennis van sy voorneme om te appelleer.
- 4.2 Hierdie kennisgewing moet gerig word aan die Skriba van die Kerkraad of die Deputate Korrespondensie van die vergadering *waarteen* geappelleer word asook aan die Deputate Korrespondensie en die Skriba van die Appèldeputate van die vergadering *waarheen* geappelleer word.
- 4.3 Die Skriba of Deputate Korrespondensie van die vergadering teen wie se besluit geappelleer word erken binne 14 kalenderdae of so spoedig daarna as wat redelikerwys moontlik is ontvangs van die kennisgewing van Appèl en voorsien verder so spoedig moontlik op versoek van die appellant die toepaslike inligting en dokumentasie in verband met die besluit waarteen geappelleer word.

5. Inhoud van 'n Appèl

- 5.1 Die appellant moet die amptelike redaksie van die besluit waarteen hy appelleer in sy appèldokumente aanhaal.
- 5.2 Die appellant moet die gronde vir sy beweerde verontregting in sy eie woorde duidelik uiteensit.
- 5.3 Indien 'n Appèl teen die uitspraak van 'n meerdere vergadering gerig word, moet die appellant ook aantoon wat die oorspronklike oorsaak van die beweerde verontregting is.
- 5.4 Die appellant moet 'n duidelike uiteensetting gee van dit wat hy van die meerdere vergadering verwag.
- 5.5 Indien 'n Appèlskrif nie aan die vereistes wat in hierdie prosedure gestel word voldoen nie, kan die betrokke Deputate vir Appèl die geleentheid aan die appellant gee om binne 'n vasgestelde termyn regstellings te maak en die appellant indien nodig daarin bystaan.
- 5.6 Die partye sal op aanvraag van die Deputate alle relevante dokumente beskikbaar stel, hetsy digitaal, hetsy skriftelik. Die Deputate het bevoegdheid om termyne vas te stel waarbinne die nodige samewerking gee word.

6. Indiening van 'n Appèl

- 6.1 Die appellant voorsien die gevraagde aantal kopieë van die Appèl en Bylaes waar van toepassing aan die Skriba/Deputate van die betrokke mindere vergadering en die Deputate vir Appèl. Hy stel dit verkieslik ook elektronies beskikbaar.
- 6.2 'n Appellant is self verantwoordelik vir alle persoonlike uitgawes wat met die Appèl verband hou, behalwe dié van die betrokke Deputate vir Appèl.

7. Beoordeling van 'n Appèl

7.1 Konstituering van Appèldeputate

7.1.1 Wanneer Deputate vir Appèl saamgeroep word vir die aanhoor van 'n Appèl, moet eerstens by eenparige besluit bevestig word dat elke deelnemende Deputaat onbevangende in die betrokke saak is.

7.1.2 Indien dit in 'n spesifieke geval blyk dat 'n Deputaat belang by 'n appèlsaak het waardeur 'n objektiewe oordeel bemoeilik mag word, moet 'n onbevangende sekondus opgeroep word vir deelname aan die beoordeling van die Appèl.

7.2 Ontvanklikheid

7.2.1 Ná konstituering moet die Deputate eerstens die ontvanklikheid van die Appèl aan die hand van die volgende maatstawwe bepaal:

7.2.1.1 die besluit waarteen geappelleer word, moet woordeliks volgens en met bewys van die amptelike redaksie daarvan aangehaal word;

7.2.1.2 die gronde vir die Appèl moet duidelik uiteengesit wees en voldoen aan die vereistes wat hierbo in 5 gestel word;

7.2.1.3 daar moes binne die vasgestelde tyd soos bepaal in 4.1 kennis van Appèl gegee wees.

7.3 Partye

Die appellant/e en respondent/e in die geskil word beskou as die partye wat by die oorspronklike beswaar betrokke was/is. Indien teen 'n uitspraak van 'n meerdere vergadering geappelleer word, word dié vergadering nie 'n party in die geskil nie.

7.4 Vertroulikheid

7.4.1 Die Appèldeputate moet aan die hand van die saak oordeel tot watter mate die appèlproses en -dokumente vertroulik hanteer moet word.

7.4.2 Versoeke dat getuienis as vertroulik hanteer moet word, moet deur die Appèldeputate met die nodige omsigtigheid met die oog op geregtigheid hanteer word.

7.5 Aanhoor van 'n Appèl

Die aanhoor van 'n Appèl wat ontvanklik is, verloop soos volg:

7.5.1 Die appellant kry die geleentheid om sy Appèl, sowel as enige skriftelike getuienis persoonlik of met behulp van 'n toeligter aan die Deputate voor te lê en toe te lig.

7.5.2 'n Toeligter van die vergadering teen wie se besluit geappelleer word kry daarna die geleentheid om op die Appèl te antwoord en aan te toon waarom die Appèl nie behoort te slaag nie.

7.5.3 Nadat die Deputate die toeligting van die appellant en die betrokke mindere vergadering aangehoor het, pleeg die Deputate *in camera* oorleg om te bepaal wat die geskilpunte is waarvoor geoordeel moet word, en deel dit by die hervatting van die verrigtinge aan die appellant en die betrokke vergadering se toeligter mee.

7.5.4 Indien die appellant getuies wil roep om oor die geïdentifiseerde geskilpunte ter ondersteuning van die Appèl te getuig, kan die appellant of toeligter die getuienis lei.

7.5.5 Tydens en na die lewering van getuienis kan die Deputate vrae aan die appellant, 'n toeligter of 'n getuie ter opheldering van die getuienis vra.

7.5.6 Nadat 'n getuie vir die appellant getuig het, kan 'n toeligter van die vergadering teen wie se besluit geappelleer word in kruisondervraging aan die getuie vrae stel ter opheldering, vervollediging en kontrole van die korrektheid van die getuienis.

7.5.7 Die appellant of toeligter van die appellant kan ná afhandeling van die kruisverhoor nog een maal vrae in herondervraging aan die getuie stel, maar slegs oor aspekte wat tydens die kruisondervraging aangeraak is.

7.5.8 Elke getuie vir die appellant word volgens die voorgaande prosedure ondervra, waarna die toeligter van die mindere vergadering teen wie se besluit geappelleer word, getuies kan roep.

7.5.9 Die getuies vir die betrokke vergadering word volgens dieselfde prosedure soos in 7.5.4 tot 7.5.7 hierbo uiteengesit ondervra, onder kruisondervraging geneem en herondervra.

- 7.5.10 Nadat al die getuies vir die betrokke vergadering aangehoor is, kry eers die appellant of toeligter van die appellant geleentheid om die Deputate toe te spreek oor die vertolking van die getuienis en daarna die verteenwoordiger of toeligter van die betrokke vergadering.
- 7.5.11 Van al hierdie besprekings word 'n verslag opgestel.
- 7.5.12 Indien die Deputate dit nodig vind, kan bykomende getuies uit eie beweging opgeroep word om tydens die sitting en in die teenwoordigheid van die appellant en die verteenwoordiger of toeligter van die betrokke vergadering verdere lig op die saak te werp.
- 7.5.13 Na afhandeling van al die getuienis en betoë word die verrigtinge tydelik verdaag, die Deputate pleeg oorleg en formuleer 'n voorlopige bevinding.
- 7.5.14 Wanneer die verrigtinge hervat word, maak die Deputate aan die appellant en die betrokke vergadering se verteenwoordiger of toeligter die voorlopige bevinding bekend en gee dan eers aan die appellant en daarna aan die betrokke vergadering se verteenwoordiger of toeligter die geleentheid om kommentaar daarop te lewer, waarna die appellant repliek mag lewer. Die Deputate toon aan of die aanvanklike bevinding deur die repliek gewysig word. Die Deputate het die bevoegdheid om 'n geskil te skik wat tot terugtrekking van die Appèlskrif sal lei.
- 7.5.15 Indien die partye tydens die proses tot versoening kom, verklaar die Deputate die Appèl as afgehandel.
- 7.6 *Rapport*
Die Appèldeputate stel 'n finale Rapport op waarin die volgende gemeld word:
- 7.6.1 'n Kort historiese oorsig en samevatting van die inhoud en verloop van die saak, onder andere die weergawe van die besluit/e of handeling van die mindere vergadering waaroor die geskil aanvanklik begin het.
- 7.6.2 'n Samevatting van die beswaargronde wat die appellant aangevoer het.
- 7.6.3 'n Samevatting van die reaksie op die Appèl wat die mindere vergadering aan die Deputate voorgelê het.
- 7.6.4 'n Oorsig oor die prosedure wat die Deputate by die beoordeling van die Appèl gevolg het.
- 7.6.5 Die Deputate se bevinding aan die hand van 'n ontleding en beoordeling van die gronde waarop die Appèl berus, die getuienis wat voorgelê is en die toepassing van die Skrif en/of die bepalings van die Kerkorde daarop.
- 7.6.6 Die uitspraak dat die Appèl toegestaan word of van die hand gewys word.
- 7.6.7 Waar van toepassing, 'n uiteensetting van die regsgevolge van die uitspraak.
- 7.6.8 Waar van toepassing, aanbevelings aangaande 'n pastorale weg om die regskenning of foutiewe persepsie daarvan uit die weg te ruim.
- 7.6.9 Indien die Deputate vir enige rede nie 'n bevinding kan maak of 'n uitspraak oor die Appèl kan gee nie, rapporteer die Deputate die redes daarvoor aan die betrokke vergadering wat dan verder met die meerdere advies van die betrokke kerke met die Appèl handel.
- 8. Beslissing oor 'n Appèl**
- 8.1 Die Rapport van die Appèldeputate dien soos enige ander Deputaterapport op die eersvolgende vergadering.
- 8.2 Slegs die Rapport en aanbevelings van die Deputate word, sonder verdere toeligting deur die appellant of die betrokke mindere vergadering, ter tafel geneem. Aan die appellant en toeligter word geen spreekbeurt gegee nie.
- 8.3 Voordat die vergadering oor die Rapport van die Deputate besin en besluit, verlaat alle persone wat betrokke was by die besluit van die betrokke mindere vergadering asook die appellant, indien teenwoordig, die vergadering.
- 8.4 Die betrokke vergadering moet hom oor die werkswyse van die Deputate uitspreek.

8.5 Indien die betrokke vergadering nie die werkswyse van die Deputate goedkeur nie, moet skriftelike redes daarvoor en 'n gemotiveerde alternatiewe uitspraak deur die vergadering aan die appellant en die betrokke mindere vergadering verstrekkend word, by gebrek waarvan die Deputate se bevindings en aanbevole uitspraak geag word die bevindings en uitspraak van die betrokke vergadering te wees.

9. Onvoorsiene gevalle

In gevalle waar hierdie prosedure nie voorsien is, tref die Algemene Sinode 'n reëling.

Besluit: Punt 3.1 goedgekeur (wysigings reeds aangebring – Deputate Handeling).

3.2 Die Algemene Sinode versoek Klassisse en Streeksinodes om hulp en inligting van die Studiedeputate aan te vra om hulle vertrouwd te maak met die nuwe prosedure.

Besluit: Goedgekeur.

3.3 Dat die volgende as Appèldeputate van die Algemene Sinode aangewys word:

Primj: Dr GJ Meijer (V), di CA Jansen, HJP de Beer, drr H Goede, JH Howell, RM Van der Merwe, prof F Venter en ds MP Fourie.

Sekundi: Di SD Snyman, SA Cilliers, PW Kurpershoek, AL Pelsers, dr DJ de Kock, di J Malan, AB van der Walt en PM Modise.

Besluit: Kennis geneem.